

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор Навчально-наукового
інституту «Каразінський інститут
міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ



“27” серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
галузь знань	<u>29 – «Міжнародні відносини»</u>
спеціальність	<u>292 – «Міжнародні економічні відносини»</u>
освітня програма	<u>«Міжнародні економічні відносини»</u>
вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>

ННІ: «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
«27» серпня 2026 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Олена ДОВГАЛЬ, д-р екон. наук, професор,
професор кафедри міжнародних економічних
відносин та логістики ХНУ імені В. Н. Каразіна

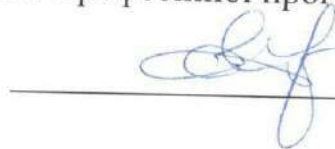
Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин
та логістики
Протокол № 1 від 26 серпня 2026 року

Завідувач кафедри


_____ Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми


_____ Олена ХАНОВА

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Протокол № 1 від 27 серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії


_____ Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма вивчення обов'язкової дисципліни «**Міжнародні економічні відносини**» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» підготовки бакалавра за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування системи спеціальних знань з проблем розвитку та сучасного стану міжнародних економічних відносин (МЕВ) для фундаментальної та спеціальної економічної освіти та для практичної діяльності у сфері національного і світового господарства.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- формування у студентів системи знань про основні форми міжнародних економічних відносин, сучасні форми активізації міжнародних економічних відносин;
- вивчення основних закономірностей розвитку сучасних міжнародних економічних відносин, шляхів та особливостей їх реалізації як загалом, так і на прикладі країн, інтеграційних об'єднань, регіонів світової економіки;
- визначення місця і ролі України в системі міжнародних економічних відносин.

1.3. Кількість кредитів – 6

1.4. Загальна кількість годин – 180

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
32 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	-
Самостійна робота	
27 год.	65 год.
Семестр	
6-й	6-й
Лекції	
30 год.	12 год.
Практичні, семінарські заняття	
30 год.	-
Самостійна робота	
15 год.	63 год.
У т.ч. індивідуальні завдання	
курсова робота -30 год.	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дисципліна:

- формування інтегральної компетентності:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

– формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

– формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ФК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

ФК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

ФК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ФК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

ФК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

ФК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

1.7. Заплановані результати навчання:

Згідно з вимогами ОПП «Міжнародні економічні відносини» студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції

ПРН10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

ПРН11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

ПРН14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

ПРН15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ПРН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ПРН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ПРН19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

ПРН20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

ПРН25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

1.8. Передумови вивчення: Математика для економістів, Основи економічної теорії, Мікроекономіка та макроекономіка, Теорія міжнародних відносин, Світова економіка.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1

СУТНІСТЬ ТА ФОРМИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН У ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Тема 1. Сутність та етапи розвитку міжнародних економічних відносин

Сутність, рівні та ознаки міжнародних економічних відносин. Об'єкти й суб'єкти міжнародних економічних відносин. Принципи та особливості механізму міжнародних економічних відносин. Етапи розвитку міжнародних економічних відносин.

Тема 2. Система міжнародних економічних відносин у глобальній економіці

Єдність форм міжнародних економічних відносин. Роль міжнародних економічних відносин у розвитку національної та глобальної економіки. Вектори глобалізації міжнародних економічних відносин. Тенденції розвитку форм міжнародних економічних відносин у глобальній економіці.

Тема 3. Середовище міжнародних економічних відносин у глобальній економіці

Сутність і структура середовища міжнародних економічних відносин. Складові внутрішнього середовища міжнародних економічних відносин у глобальній економіці. Складові зовнішнього середовища міжнародних економічних відносин у глобальній економіці. Напрямки розвитку середовища міжнародних економічних відносин у глобальній економіці.

Розділ 2.

МІЖНАРОДНИЙ ПОДІЛ ПРАЦІ У ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Тема 4. Формування та чинники розвитку міжнародного поділу праці

Організаційні форми міжнародного поділу праці та передумови його формування. Форми та переваги участі країн у міжнародному поділі праці у глобальній економіці. Чинники розвитку міжнародного поділу праці у глобальній економіці. Показники, що характеризують рівень участі країн у міжнародному поділі праці.

Тема 5. Напрями міжнародного поділу праці у глобальній економіці

Види, форми та етапи розвитку міжнародної спеціалізації виробництва. Зміст та класифікація міжнародної кооперації виробництва. Тенденції розвитку напрямів міжнародного поділу праці у глобальній економіці. Суперечливі наслідки участі країн у міжнародній кооперації виробництва у глобальній економіці.

Розділ 3. Світовий ринок товарів та послуг у глобальній економіці

Тема 6. Структура світового ринку товарів та послуг

Особливості структурування світового ринку товарів та послуг. Формування та структура світового ринку товарів та послуг. Класифікація та стандартизація товарів на світовому ринку товарів та послуг. Сучасні тенденції розвитку світового ринку товарів та послуг.

Тема 7. Конкуренція та ціноутворення на світовому ринку товарів та послуг у глобальній економіці

Особливості конкуренції на світових товарних ринках у глобальній економіці. Ціноутворення на сучасному світовому ринку товарів та послуг. Форми конкурентної боротьби на світовому ринку товарів та послуг. Риси глобальної конкуренції на глобальних ринках.

Розділ 4

Міжнародна торгівля у глобальній економіці

Тема 8. Основні теорії міжнародної торгівлі

Теорія меркантилізму. Класичні теорії міжнародної торгівлі. Неокласичні теорії міжнародної торгівлі. Альтернативні теорії міжнародної торгівлі.

Тема 9. Структура та показники міжнародної торгівлі у глобальній економіці

Місце та динаміка розвитку міжнародної торгівлі у глобальній економіці. Товарна та географічна структури сучасної міжнародної торгівлі. Класифікація показників міжнародної торгівлі. Роль ІНКОТЕРМС у міжнародній торгівлі.

Тема 10. Види і форми міжнародної торгівлі у глобальній економіці

Види міжнародної торгівлі товарами. Форми міжнародної торгівлі. Методи міжнародної торгівлі. Електронна торгівля у глобальній економіці.

Тема 11. Система регулювання міжнародної торгівлі у глобальній економіці

Багатостороння система регулювання міжнародної торгівлі та її рівні. Сучасна зовнішньоторговельна політика держави та її види: протекціонізм та лібералізм. Неопротекціонізм. СОТ – багатостороння рамкова основа міжнародної торгівлі. Міжнародні організації з регулювання міжнародної торгівлі.

Тема 12. Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі у глобальній економіці

Митний тариф як інструмент регулювання зовнішньої торгівлі. Митні союзи та зони вільної торгівлі у глобальній економіці. Класифікація інструментів нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі. Практика використання заходів тарифного та нетарифного регулювання в межах СОТ.

Тема 13. Міжнародна торгівля послугами у глобальній економіці

Роль послуг у глобальній економіці та їх класифікація. Структура та динаміка міжнародної торгівлі послугами. Механізми регулювання міжнародної торгівлі послугами на національному та міжнародному рівнях. Генеральна угода з торгівлі послугами у системі міжнародної торгівлі.

Тема 14. Логістичні послуги у сучасній міжнародній торгівлі

Роль логістичних послуг у сучасній міжнародній торгівлі. Структура та динаміка логістичних послуг. Логістична інфраструктура та тенденції її розвитку. Цифровізація логістичних послуг у сучасній міжнародній торгівлі.

Розділ 5

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ОБМІН У ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Тема 15. Сутність міжнародного науково-технологічного обміну

Місце та динаміка розвитку міжнародного науково-технологічного обміну у глобальній економіці. Форми та стратегії міжнародної передачі технологій. Товарна та географічна структури сучасного міжнародного науково-технологічного обміну. Роль ТНК у міжнародній передачі технологій.

Тема 16. Комерціалізація інтелектуальної власності у глобальній економіці

Об'єкти інтелектуальної власності та їх класифікація. Особливості вартісної оцінки об'єктів інтелектуальної власності. Система захисту об'єктів інтелектуальної власності. Регулювання міжнародного науково-технологічного обміну у глобальній економіці.

Розділ 6

МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ У ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Тема 17. Сутність міжнародної міграції робочої сили

Економічна природа та рушійні сили міжнародної міграції робочої сили. Класифікація міжнародної міграції робочої сили за основними ознаками. Масштаби й основні напрямки сучасних міграційних процесів. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції у глобальній економіці.

Тема 18. Міжнародний ринок праці у глобальній економіці

Сучасний міжнародний ринок праці: якісний склад та кількісні показники. Тенденції розвитку глобального ринку праці під впливом цифровізації. Ринок інтелектуальної праці та інтелектуальна міграція. Регулювання міжнародної міграції на національному та міжнародному рівнях.

Розділ 7.

МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВІ ВІДНОСИНИ У ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Тема 19. Валютно-фінансова система: сутність та складові в глобальній економіці

Національні та міжнародна валютно-фінансова системи: сутність та елементи. Світовий фінансовий ринок: функції та сегменти. Класифікація суб'єктів світового фінансового ринку. Міжнародні організації з регулювання валютно-фінансових відносин.

Тема 20. Світова валютна система та її еволюція

Поняття і структура світової валютної системи. Еволюція світової валютної системи. Європейський валютний союз (єврозона). Сучасні тенденції розвитку світової валютної системи.

Тема 21. Валютні курси і валютні ринки у глобальній економіці

Класифікація валют у сучасній економіці. Валютний курс та режими його регулювання. Валютні ринки і валютні операції. Валютна політика та її інструменти.

Тема 22. Міжнародна платіжна система та платіжний баланс країни

Система міжнародних розрахунків та її елементи. Сучасні форми міжнародних розрахунків. Поняття, принципи та структура платіжного балансу країни. Рівновага та регулювання платіжного балансу.

Розділ 8

МІЖНАРОДНИЙ РУХ КАПІТАЛУ У ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Тема 23. Міжнародний рух капіталу та міжнародні кредитні відносини

Міжнародний рух капіталу як форма міжнародних економічних відносин. Міжнародний кредит і його роль у світовій економіці. Особливості розвитку міжнародного кредитування у глобальній економіці. Інноваційні фінансові технології у міжнародних кредитних відносинах.

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
<i>Розділ 1. Сутність та форми МЕВ у глобальній економіці</i>												
Тема 1. Сутність та етапи розвитку МЕВ	5	2	1			2	5	1				4
Тема 2. Система МЕВ у глобальній економіці	5	2	1			2	5	1				4
Тема 3. Середовище МЕВ у глобальній економіці	5	2	1			2	5					5
Разом за розділом 1	15	6	3			6	15	2				13
<i>Розділ 2. МПП у глобальній економіці</i>												
Тема 4. Формування та чинники розвитку МПП	4	2	1			1	4	1				3
Тема 5. Напрями МПП у глобальній економіці	4	2	1			1	4	1				3
Разом за розділом 2	8	4	2			2	8	2				6
<i>Розділ 3. Світовий ринок товарів і послуг у глобальній економіці</i>												

Тема 6. Структура світового ринку товарів та послуг	4	2	1			1	4	1				3
Тема 7. Конкуренція та ціноутворення на світовому ринку товарів та послуг у глобальній економіці	4	2	1			1	4	1				3
Разом за розділом 3	8	4	2			2	8	2				6
<i>Розділ 4. Міжнародна торгівля у глобальній економіці</i>												
Тема 8. Основні теорії міжнародної торгівлі	5	2	1			2	5	1				4
Тема 9. Структура та показники міжнародної торгівлі у глобальній економіці	5	2	1			2	5	1				4
Тема 10. Види і форми міжнародної торгівлі у глобальній економіці	5	2	1			2	5	1				4
Тема 11. Система регулювання міжнародної торгівлі у глобальній економіці	5	2	1			2	5	1				4
Тема 12. Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі у глобальній економіці	5	2	1			2	5					5
Тема 13. Міжнародна торгівля послугами у глобальній економіці	5	2	1			2	5					5
Тема 14. Логістичні послуги у сучасній міжнародній торгівлі	4	2	1			1	4					4
Разом за розділом 4	34	14	7			13	34	4				30
<i>Розділ 5. Міжнародний науково-технологічний обмін у глобальній економіці</i>												
Тема 15. Сутність міжнародного науково-технологічного обміну	5	2	1			2	5					5
Тема 16. Комерціалізація інтелектуальної власності у глобальній економіці	5	2	1			2	5					5
Разом за розділом 5	10	4	2			4	10					10
Усього за розділами 1-5	75	32	16			27	75	10				65
<i>Розділ 6. Міжнародна міграція робочої сили у глобальній економіці</i>												
Тема 17. Сутність міжнародної міграції робочої сили	5	2	2			1	5	1				4
Тема 18. Міжнародний ринок праці у глобальній економіці	5	2	2			1	5	1				4
Разом за розділом 6	10	4	4			2	10	2				8
<i>Розділ 7. Міжнародні валютно-фінансові відносини у глобальній економіці</i>												
Тема 19. Валютно-фінансова система: сутність та складові в глобальній економіці	6	2	2			2	6	1				5
Тема 20. Світова валютна система та її еволюція	5	2	2			1	5	1				4
Тема 21. Валютні курси і валютні ринки у глобальній економіці	5	2	2			1	5	1				4

Тема 22. Міжнародна платіжна система та платіжний баланс країни	5	2	2			1	5	1				4
Разом за розділом 7	21	8	8			4	21	4				17
<i>Розділ 8. Міжнародний рух капіталу у глобальній економіці</i>												
Тема 23. Міжнародний рух капіталу та міжнародні кредитні відносини	5	2	2			1	5	1				4
Тема 24. Форми й інструменти міжнародного кредитування у глобальній економіці	5	2	2			1	5	1				4
Тема 25. Міжнародне інвестування у глобальній економіці	5	2	2			1	5	1				4
Тема 26. Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність	5	2	2			1	5	1				4
Разом за розділом 8	20	8	8			4	20	4				16
<i>Розділ 9. Міжнародна інтеграція у глобальній економіці</i>												
Тема 27. Сутність, форми та наслідки міжнародної економічної інтеграції	10	4	4			2	10	1				9
Тема 28. Інтеграційні процеси у глобальній економіці	14	6	6			2	14	1				13
Разом за розділом 9	24	10	10			6	24	2				22
Усього за розділами 6-9	75	30	30			15	75	12				63
Курсова робота	30					30	30					30
Усього за курсом	180	62	46			72	180	22				158

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Сутність та етапи розвитку МЕВ Тема 2. Система МЕВ у глобальній економіці	2
2.	Тема 3. Середовище МЕВ у глобальній економіці Тема 4. Формування та чинники розвитку МПП	2
3.	Тема 5. Напрями МПП у глобальній економіці Тема 6. Структура світового ринку товарів та послуг	2
4.	Тема 7. Конкуренція та ціноутворення на світовому ринку товарів та послуг у глобальній економіці Тема 8. Основні теорії міжнародної торгівлі	2
5.	Тема 9. Структура та показники міжнародної торгівлі у глобальній економіці Тема 10. Види і форми міжнародної торгівлі у глобальній економіці	2
6.	Тема 11. Система регулювання міжнародної торгівлі у глобальній економіці Тема 12. Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі у глобальній економіці	2
7.	Тема 13. Міжнародна торгівля послугами у глобальній економіці Тема 14. Логістичні послуги у сучасній міжнародній торгівлі	2
8.	Тема 15. Сутність міжнародного науково-технологічного обміну Тема 16. Комерціалізація інтелектуальної власності у глобальній економіці	2
9.	Тема 17. Сутність міжнародної міграції робочої сили	2

10.	Тема 18. Міжнародний ринок праці у глобальній економіці	2
11.	Тема 19. Валютно-фінансова система: сутність та складові в глобальній економіці	2
12.	Тема 20. Світова валютна система та її еволюція	2
13.	Тема 21. Валютні курси і валютні ринки у глобальній економіці	2
14.	Тема 22. Міжнародна платіжна система та платіжний баланс країни	2
15.	Тема 23. Міжнародний рух капіталу та міжнародні кредитні відносини	2
16.	Тема 24. Форми й інструменти міжнародного кредитування у глобальній економіці	2
17.	Тема 25. Міжнародне інвестування у глобальній економіці	2
18.	Тема 26. Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність	2
19-20.	Тема 27. Сутність, форми та наслідки міжнародної економічної інтеграції	4
21-23.	Тема 28. Інтеграційні процеси у глобальній економіці	6
Разом		46

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Сутність та етапи розвитку МEB	2	4
2.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Система МEB у глобальній економіці	2	4
3.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Середовище МEB у глобальній економіці	2	3
4.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Формування та чинники розвитку МПП	1	3
5.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Напрями МПП у глобальній економіці	1	3
6.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Структура світового ринку товарів та послуг	1	3
7.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Конкуренція та ціноутворення на світовому ринку товарів та послуг у глобальній економіці	1	3
8.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Основні теорії міжнародної торгівлі	2	4
9.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Структура та показники міжнародної торгівлі у глобальній економіці	2	4
10.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Види і форми міжнародної торгівлі у глобальній економіці	2	4

11.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Система регулювання міжнародної торгівлі у глобальній економіці	2	4
12.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі у глобальній економіці	2	5
13.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Міжнародна торгівля послугами у глобальній економіці	2	5
14.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Логістичні послуги у сучасній міжнародній торгівлі	1	4
15.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Сутність міжнародного науково-технологічного обміну	2	5
16.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Комерціалізація інтелектуальної власності у глобальній економіці	2	5
17.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Сутність міжнародної міграції робочої сили	1	4
18.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Міжнародний ринок праці у глобальній економіці	1	4
19.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Валютно-фінансова система: сутність та складові в глобальній економіці	2	5
20.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Світова валютна система та її еволюція	1	4
21.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Валютні курси і валютні ринки у глобальній економіці	1	4
22.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Міжнародна платіжна система та платіжний баланс країни	1	4
23.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Міжнародний рух капіталу та міжнародні кредитні відносини	1	4
24.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Форми й інструменти міжнародного кредитування у глобальній економіці	1	4
25.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Міжнародне інвестування у глобальній економіці	1	4
26.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність	1	4
27.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Сутність, форми та наслідки міжнародної економічної інтеграції	2	9
28.	Вид: позааудиторна	2	13

	Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Інтеграційні процеси у глобальній економіці		
	Підготовка курсової роботи	30	30
	Разом	72	158

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальним навчально-дослідним завданням у 6-му семестрі є підготовка **курсної роботи**.

Мета курсової роботи полягає в засвоєнні та розширенні студентами теоретичних знань, опануванні навичок самостійного вивчення матеріалу з дисципліни «Міжнародні економічні відносини», вмінні узагальнювати вивчений матеріал і робити об'єктивні висновки. Текст роботи повинен відображати самостійність авторського дослідження.

Курсова робота має бути виконаною та оформленою з дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт. Текст роботи має бути набраний на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Шрифт Times New Roman, 14 пт. Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: лівим – 20 мм, правим – 15 мм, верхнім – 20 мм, нижнім – 20 мм. Абзацний виступ має бути скрізь однаковий – 1,0 см. Загальний обсяг роботи має становити 25–30 сторінок (враховуються титульний аркуш, вступ, 2 розділи, висновки, але без урахування списку використаних джерел та додатків). Детальні вимоги до підготовки та захисту курсової роботи містяться в дистанційному курсі **Міжнародні економічні відносини-2** на платформі Moodle, режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14210>

Тема курсової роботи вибирається студентами зі списку, що пропонується, або пропонується самими студентами (за узгодженням з викладачем):

1. Світове господарство: сутність та сучасні тенденції розвитку.
2. Значення світогосподарських зв'язків для національної економіки.
3. Глобалізація світової економіки: зміст і перспективи.
4. Проблеми та перспективи формування глобального ринку.
5. Міжнародне виробниче кооперування: основні напрямки і тенденції розвитку.
6. Міжнародна спеціалізація національної економіки і тенденції її зміни в сучасних умовах.
7. Діалектика внутрішньоекономічних і зовнішньоекономічних інтересів країни.
8. Міжнародний поділ праці: зміст, форми, чинники розвитку.
9. Україна в міжнародному поділі праці: стан, проблеми та перспективи.
10. Вплив глобалізації світової економіки на ринок праці.
11. Україна на світовому ринку праці.
12. Фактори економічної взаємозалежності країн у сучасному світі.
13. Міжнародна економічна інтеграція: зміст, форми, умови розвитку.
14. Стан і перспективи розвитку європейської економічної інтеграції.
15. Інтеграційне співробітництво країн СНД.
16. Участь України в інтеграційних процесах сучасного світу.
17. Механізм, напрямки та проблеми співробітництва України з ЄС.
18. Європейська економічна інтеграція та її вплив на економічні інтереси України.
19. Участь України в діяльності міжнародних економічних організацій.
20. Інтереси та потенціал України у розвитку економічних зв'язків з Росією.
21. Зростання значення міжнародної торгівлі в національній економіці.
22. Масштаби, структура і тенденції розвитку світової торгівлі.
23. Товарна структура світової торгівлі: сучасні тенденції і перспективи.
24. Географічна структура світової торгівлі: стан і перспективи.
25. Конкурентоспроможність країн в умовах глобалізації світових ринків.
26. Світовий ринок послуг: становлення та особливості розвитку.
27. Світовий фінансовий ринок: структура, динаміка, перспективи.
28. Сучасні світові товарні ринки і Україна.

29. Україна на світовому ринку товарів і послуг.
30. Конкурентоспроможність вітчизняного виробника на світовому ринку.
31. Структура і динаміка торговельного балансу України.
32. Сучасні інструменти державного регулювання міжнародної торгівлі.
33. Лібералізація та протекціонізм в зовнішньоторговельній політиці України.
34. Демпінг і антидемпінгові процедури в міжнародній торгівлі.
35. Проблеми недобросовісної конкуренції: зарубіжний та вітчизняний досвід.
36. Міжнародна конкуренція і конкурентоспроможність: переваги, форми, напрямки розвитку.
37. Ефективність моделі відкритої економіки (на прикладі конкретної країни).
38. Форми і методи міжнародної конкуренції на світовому ринку.
39. Конкурентоспроможність міжнародних фірм і фактори, що її визначають.
40. Міжнародна торгова політика в рамках ГАТТ / СОТ.
41. Міжнародна мобільність факторів виробництва: причини, наслідки.
42. Міжнародний рух капіталу: його цілі, форми та сучасні тенденції.
43. Проблеми виникнення кризи зовнішньої заборгованості в світі і шляхи її подолання.
44. Роль держави в залученні і регулюванні закордонних інвестицій.
45. Зростання прямих закордонних інвестицій і значення транснаціональних корпорацій.
46. Наслідки діяльності ТНК в світовому господарстві і проблеми її регулювання.
47. Світовий ринок технологій: структура, особливості, сучасні тенденції.
48. Міжнародний науково-технологічний обмін в сучасній світовій економіці.
49. Проблеми і перспективи участі іноземного капіталу в економіці України.
50. Потенційні і реальні умови залучення іноземних інвестицій в економіку України.
51. Міжнародна міграція робочої сили, її види, динаміка.
52. «Витік умів» в сучасному світі: причини, напрямки, оцінка наслідків.
53. Науково-технічна революція (НТР) і її вплив на розвиток світової економіки.
54. Світовий валютний ринок: сучасні тенденції і перспективи.
55. Роль міжнародних фінансових організацій у функціонуванні світової валютної системи.
56. Єдина валюта країн ЄС - євро: проблеми і перспективи.
57. Вплив МВФ на світову економіку.
58. Роль Світового банку в економічному розвитку країн світу.
59. ОЕСР: цілі діяльності, функції, вплив на світову економіку.
60. Регіональна інтеграція у валютно-фінансовій сфері: світовий досвід та можливості його використання в інтеграційних об'єднаннях за участю України.
61. Вільні економічні зони та їх роль в залученні іноземного капіталу.
62. Місце і роль США у світовій економіці.
63. Місце і роль Європейського Союзу у світовій економіці.
64. Місце і роль Японії у світовій економіці.
65. Місце і роль Китаю у світовій економіці.
66. Держави АСЕАН в системі світового господарства.
67. Держави Магірібу в системі світового господарства.
68. Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА).
69. Глобальні проблеми сучасності: причини, наслідки, шляхи вирішення.
70. Економічна безпека і проблеми її забезпечення в сучасній світовій економіці.
71. Національна економічна безпека України: шляхи її забезпечення.
72. Економічне зростання та проблеми споживання природних ресурсів у світі.
73. Світова і національна енергетична безпека.
74. Структура та тенденції розвитку паливно-енергетичного комплексу в світовій економіці.
75. Виробництво і споживання продовольства в світовій економіці.
76. Розвиток технопарків та технополісів в світі.
77. Міжнародний венчурний бізнес.
78. Міжнародна консалтингова діяльність.
79. Офшори у світовій економіці: причини виникнення та сучасний стан.

80. Міжнародний туризм.

Критерії оцінювання підготовки та захисту курсової роботи

Критерії оцінки	Бали за шкалою
1) Студент показав глибокі теоретичні знання дисципліни; 2) оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки; 3) дає свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження; 4) виконав роботу грамотно літературною українською мовою; 5) оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 6) на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, тверде і впевнено відповів на запитання членів комісії.	26-30
1) Студент показав досить високі теоретичні знання дисципліни; 2) оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури; 3) дає свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування; 4) виконав роботу грамотно літературною українською мовою, але допустив нечисленні граматичні та стилістичні помилки; 5) оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 6) на захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження, відповів на запитання членів комісії.	16-25
1) Студент показав достатні теоретичні знання з дисципліни; 2) в основному оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, однак допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу, мають місце окремі фактичні помилки і неточності; 3) не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження або обґрунтувати їх; 4) допускає помилки в оформленні роботи та її науково-довідкового апарату; 5) допускає численні граматичні та стилістичні помилки; 6) на захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії.	5-15
При захисті студент проявив повне незнання досліджуваної проблеми, не зумів задовільно відповісти на поставлені питання, що свідчить про несамотійне виконання курсової роботи.	0-4

Підготовка курсової роботи регулюється положеннями про організацію освітнього процесу та про академічну доброчесність. Якщо академічну недоброчесність виявлено при перевірці курсової роботи оцінка здобувача вищої освіти за її виконання може бути знижена до 0 балів.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використовуються такі методи навчання, як словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вирішення задач, відповіді на тести, практична робота) тощо.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Засвоєння теми (**поточний контроль**) контролюється на семінарських заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння розділів (**проміжний контроль**) – на семінарських підсумкових заняттях або виконанням індивідуальної семестрової роботи (курсової роботи).

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- інформаційні доповіді на семінарських заняттях;
- підготовка творчих завдань;
- підготовка мультимедійних презентацій;
- виконання тестових завдань;
- виконання семестрової роботи (письмова форма екзамену).

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзаменів у 5-му та 6-му семестрах. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені у 5-му семестрі:

- 2 теоретичних питання – 20 балів (10x2)
- творче питання – 20 балів

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені у 6-му семестрі:

- теоретичне питання – 10 балів
- 2 творчих питання – 30 балів (15x2)

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

5-й семестр

Поточний контроль та самостійна робота															Екзамен	Сума	
Розділ 1			Розділ 2		Розділ 3		Розділ 4							Розділ 5		40 (20 балів за 2 теор. питання та 20 балів за творче питання)	100
T1.	T2.	T3.	T4.	T5.	T5.	T7.	T8.	T9.	T10.	T11.	T12.	T14.	T15.	T15.	T16.		
60																	

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять – до 60 балів, з них: інформаційні доповіді на семінарських заняттях – до 10 балів, підготовка творчих завдань з мультимедійною презентацією – до 10 балів, виконання двох тестових завдань (поточне тестування) – до 30 балів (кожне тестування по 30 тестів по 0,5 балу за кожну правильну відповідь – 15 балів).

Критерії поточного оцінювання знань студентів:

Інформаційні доповіді на семінарських заняттях:

– **8-10 балів** – студент готує інформаційну доповідь в рамках теми на семінарських (практичних) заняттях, в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, активно доповнює хід обговорення проблемних питань.

– **5-7 балів** – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури. При викладанні деяких питань студенту не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі суттєві неточності та помилки.

– **3-4 бали** – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає відповідь під час усних та письмових

виступів, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, не приймає участь в обговоренні проблемних питань, несистемно відвідує заняття.

– **1-2 бали** – студент намагається працювати в рамках теми на семінарських (практичних) заняттях, але не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

– **0 балів** – студент не працює на семінарському занятті або не відвідує заняття.

Підготовка творчих завдань з мультимедійною презентацією :

– **8-10 балів** – студент активно готує та виступає з творчим завданням в рамках теми на семінарських (практичних) заняттях, в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час презентації, глибоко та всебічно розкриває зміст своєї презентації, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, відповідає на питання інших студентів і викладача.

– **5-7 балів** – студент в цілому володіє навчальним матеріалом для підготовки на виступу з презентацією, викладає її основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання додаткової літератури. При виступі з презентацією студенту не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі суттєві неточності та помилки.

– **3-4 бали** – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом для підготовки на виступу з презентацією. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування), недостатньо розкриває зміст своєї презентації, допускаючи при цьому суттєві неточності, не може відповісти на питання інших студентів і викладача.

– **1-2 бали** – студент підготував і намагався виступити з презентацією в рамках теми на семінарських (практичних) заняттях, але не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє теми й не розкрив зміст своєї презентації, не може відповісти на питання інших студентів і викладача.

– **0 балів** – студент не виступав з презентацією на семінарському занятті або не відвідує заняття.

Студент допускається до підсумкового контролю у 5-му семестрі, якщо за результатами поточного контролю він набрав **не менше 30 балів**.

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні екзамену у 5 семестрі

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ...

1. Складові зовнішнього середовища міжнародних економічних відносин у глобальній економіці. (до 10 балів)
2. Електронна торгівля у глобальній економіці. (до 10 балів)
3. *Творче завдання:* Наведіть приклади практичної реалізації висновків меркантилістської теорії міжнародної торгівлі в країнах світу або ж в Україні. (до 20 балів)

Критерії оцінювання відповідей під час проведення підсумкового контролю:

Критерії оцінювання теоретичних питань:

– **8-10 балів** – відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, вміє виявити тенденції, визначити перспективи; студент має навички користування фактичним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

– **5-7 балів** – відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски теоретичного фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо

конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, орієнтується в матеріалі; студент має навички користування фактичним матеріалом.

– **3-4 бали** – студент володіє більшою частиною теоретичного фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, теоретичних засадах, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки.

– **1-2 бали** – студент виявляє незнання більшої частини теоретичного та фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки.

– **0 балів** – відповідь відсутня або не відповідає змісту завдання.

Критерії оцінювання творчих питань:

– **15-20 балів** – відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, вміє виявити тенденції, визначити перспективи; студент має навички користування фактичним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

– **10-15 балів** – відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски теоретичного фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, орієнтується в матеріалі; студент має навички користування фактичним матеріалом.

– **5-10 балів** – студент не володіє більшою частиною теоретичного фактичного матеріалу, допускає істотні пропуски у відповіді, не впевнено орієнтується у нормативній базі, теоретичних засадах, не вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки.

– **1-5 балів** – студент виявляє незнання більшої частини теоретичного та фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки.

– **0 балів** – відповідь відсутня або не відповідає змісту завдання.

Критерії оцінювання до всіх видів завдань (поточних та підсумкового контролю) наведені у відповідних розділах дистанційного курсу Міжнародні економічні відносини-1: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2780>

6-й семестр

Поточний контроль та самостійна робота												Поточний контроль: інд. завдання (курсова робота)	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 6		Розділ 7				Розділ 8				Розділ 9		30	60	40 (10 балів за теор. питання та 30 балів за 2 творчих питання)	100
Т 17.	Т 18.	Т 19.	Т 20.	Т 21.	Т 22.	Т 23.	Т 24.	Т 25.	Т 26.	Т 27.	Т 28.				
30															

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять – до 60 балів, з них: підготовка творчих завдань з мультимедійною презентацією – до 10 балів (до 2-х творчих завдань), виконання тестових завдань (поточне тестування) – до 10 балів (20 тестів по 0,5 балу за кожну правильну відповідь), підготовка та захист курсової роботи – до 30 балів.

Критерії поточного оцінювання знань студентів:

Підготовка творчих завдань з мультимедійною презентацією:

– **8-10 балів** – студент активно готує та виступає з творчим завданням в рамках теми на семінарських (практичних) заняттях, в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час презентації, глибоко та всебічно розкриває зміст своєї презентації, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, відповідає на питання інших студентів і викладача.

– **5-7 балів** – студент в цілому володіє навчальним матеріалом для підготовки на виступу з презентацією, викладає її основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання додаткової літератури. При виступі з презентацією студенту не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі суттєві неточності та помилки.

– **3-4 бали** – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом для підготовки на виступу з презентацією. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування), недостатньо розкриває зміст своєї презентації, допускаючи при цьому суттєві неточності, не може відповісти на питання інших студентів і викладача.

– **1-2 бали** – студент підготував і намагався виступити з презентацією в рамках теми на семінарських (практичних) заняттях, але не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє теми й не розкрив зміст своєї презентації, не може відповісти на питання інших студентів і викладача.

– **0 балів** – студент не виступав з презентацією на семінарському занятті або не відвідує заняття.

Студент допускається до підсумкового контролю у 6-му семестрі, якщо він захистив курсову роботу та за результатами поточного контролю набрав **не менше 30 балів**.

У разі прояву академічної недоброчесності на екзамені студент одержує загальну нульову оцінку.

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні екзамену у 6 семестрі

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ...

1. Сутність, передумови й цілі міжнародної економічної інтеграції. *(до 10 балів)*
2. *Творче завдання:* Якими, на Ваш погляд, чинниками обумовлюється валютний ризик? *(до 15 балів)*
3. *Творче завдання:* Назвіть переваги та недоліки сучасного етапу розвитку глобального ринку праці під впливом цифровізації *(до 15 балів)*

Критерії оцінювання відповідей під час проведення підсумкового контролю:

Критерії оцінювання теоретичних питань:

– **8-10 балів** – відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, вміє виявити тенденції, визначити перспективи; студент має навички користування фактичним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

– **5-7 балів** – відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски теоретичного фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, орієнтується в матеріалі; студент має навички користування фактичним матеріалом.

– **3-4 бали** – студент володіє більшою частиною теоретичного фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, теоретичних засадах, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки.

- **1-2 бали** – студент виявляє незнання більшої частини теоретичного та фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки.
- **0 балів** – відповідь відсутня або не відповідає змісту завдання.

Критерії оцінювання творчих питань:

- **12-15 балів** – відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, вміє виявити тенденції, визначити перспективи; студент має навички користування фактичним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.
- **10-12 балів** – відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски теоретичного фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, орієнтується в матеріалі; студент має навички користування фактичним матеріалом.
- **5-10 балів** – студент не володіє більшою частиною теоретичного фактичного матеріалу, допускає істотні пропуски у відповіді, не впевнено орієнтується у нормативній базі, теоретичних засадах, не вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки.
- **1-5 балів** – студент виявляє незнання більшої частини теоретичного та фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки.
- **0 балів** – відповідь відсутня або не відповідає змісту завдання.

Критерії оцінювання до всіх видів завдань (поточних та підсумкового контролю) наведені у відповідних розділах дистанційного курсу Міжнародні економічні відносини-2: <https://moodle.karazin.ua/course/section.php?id=128381>

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою (чотирирівнева шкала оцінювання)
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
0 – 49	незадовільно

Використання технологій штучного інтелекту (ШІ)

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено». Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент». Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів. Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ІІІ як інструмент». Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ІІІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ІІІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних, проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту. Усі результати, отримані за допомогою ІІІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ІІІ. У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ІІІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ІІІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ІІІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Зарахування неформальної освіти

Здобувачі можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах, які тематично пов'язані зі змістом дисципліни і співвідносяться із загальною кількістю кредитів.

Прикладами релевантної неформальної освіти можуть бути:

- онлайн-курси (Coursera, Prometheus тощо) за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни;
- участь у сертифікованих тренінгах і семінарах, присвячених темам, дотичним до змісту навчальної дисципліни;
- сертифіковані програми за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни, проведені міжнародними організаціями чи університетами.

Умови зарахування:

- Здобувач має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу.
- Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь.

Кожне звернення розглядається індивідуально. Процедура визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Рішення ухвалюється науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» на підставі поданого пакету документів від здобувача освіти.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Довгаль О. А. Міжнародні економічні відносини-1: дистанційний курс на платформі Moodle, режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2780>
2. Довгаль О. А. Міжнародні економічні відносини-2: дистанційний курс на платформі Moodle, режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/section.php?id=128381>
3. Міжнародні економічні відносини: підручник / За ред. О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – переробл. та доповн. / [кол. авт.]; за ред. О. А. Довгаль. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – 852 с. <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/8b379207-4481-41b9-869e-9bfce7712338/content>
4. Світова економіка : підручник / За ред. О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – 526 с. <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/ec2046ef-f53b-48d0-82a0-51ca9523e34e/content>

5. Міжнародні економічні відносини : методичні рекомендації для самостійної роботи (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітніх програм «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна логістика і митна справа», «Міжнародний бізнес», «Міжнародні фінанси» та «Міжнародна електронна комерція»)/ уклад. О. А. Довгаль, К. О. Макарчук. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. – 60 с. <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/cf71fa06-dd3d-473c-84a3-e456578fc51a/content>

6. Міжнародні економічні відносини : методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни для студентів 3-го курсу спеціальностей «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародний бізнес» / уклад.: О. А. Довгаль, Л. І. Григорова-Беренда, Н. А. Казакова, К. О. Макарчук. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 40 с. <https://ekhnuir.karazin.ua/items/925bd6c9-a4c8-43a7-ad83-8e670f700ffe>

Додаткова література

1. Міжнародна економіка: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / За ред. проф. А.М. Поручника. – К.: КНЕУ, 2023. – 160 с.
2. Міжнародна економіка: Підручник / А.П. Румянцев, Г.Н. Климко, В.В. Рокоча та ін., За ред. А.П. Румянцева. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2021. – 449 с.
3. Козак Ю.Г., Ковалевський В.В., Ржепішевський К.І. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях: Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Професіонал», 2022. – 676 с.
4. Міжнародна економіка та міжнародні відносини. Практикум/ Козик В.В. та інш. К.: Вікар, 2022.
5. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль 1. Світова система господарювання. Навчально-практичний посібник. – К.: Видавничий дім «Професіонал», 2021. – 368 с.
6. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: Історія. Підручник. – К.: Либідь, 2022. – 384 с.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

- <http://civicua.org>– електронний портал суспільних організацій України
- <http://europa.eu.int/>– електронний портал Євросоюзу
- <http://news.ft.com/>– офіційний сайт газети *Financial Times*
- <http://whitehouse.org/>– офіційний сайт Білого дому (Вашингтон)
- <http://www.bank.gov.ua/>– офіційний сайт Національного банку України
- <http://www.cordis.lu/>– Європейська асоціація трансферу технологій, інновацій та інформації
- <http://www.economist.com/>– сайт журналу *Economist*
- <http://www.ei.com.ua/>– інформаційне агентство Експресінформ – основні фінансові індикатори України
- <http://www.imf.org/>– офіційний сайт Міжнародного валютного фонду
- <http://www.industry.com.ua/>– рейтинги українських підприємств, у тому числі і науково-виробничих, на сайті Міністерства промислової політики України
- <http://www.me.gov.ua/>– офіційний сайт Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України
- <http://www.osce.org/>– офіційний сайт Організації безпеки та співробітництва в Європі
- <http://www.unctad.org/>– офіційний сайт *UNCTAD*
- <http://www.worldbank.org/>– офіційний сайт Світового банку
- www.ac-rada.gov.ua– офіційний сайт Рахункової палати України